

Utvidgad valfrihet inom primärvården

Välfärdsområdesstyrelse 05.05.2025 § 90

ÖVPH/2109/00.01.02.01/2025

Beredare Sjöström Pia-Maria
Svartsjö Sofia
Tilläggsuppgifter: telefonnummer: 06-218 1111 (växel), fornamn.efternamn@ovph.fi

Bakgrund: I enlighet med hälso- och sjukvårdslagen (1326/2010) 47 § har invånarna rätt att välja vid vilken hälsocentral hen ska få sådana primärvårdstjänster (bl.a. primärvård, munhälsovård, mödra- och barnrådgivning, terapitjänster) som inte ges i hemmet. Byte av hälsocentral kan ske högst en gång per år. Därtill har man, enligt 48 §, också möjlighet att få vård för kronisk sjukdom enligt vårdplanen i annat välfärdsområde än där man har sin hemkommun, om man planerligt befinner sig där en längre tid. Enligt 50 § har man rätt att få brådskande vård som kräver omedelbar bedömning och vård oberoende av hemort. Lagstiftningen avser miniminivån för valfriheten.

Inom Österbottens välfärdsområde är i nuläget den närmaste social- och hälsovårdscentralen (i Kronoby någon av välfärdsstationerna) det egna servicestället om man inte gör skilt val av vårdenhet. Akut och brådskande kortvarig vård kan väljas på den social- och hälsocentral man önskar från fall till fall. I och med att organisationen under våren 2025 tagit i bruk det gemensamma patientdatasystemet är det möjligt att utvidga valfriheten, något som också befolkningen frågat efter.

Med tanke på kontinuiteten i vården vad gäller primärvårdens mottagningstjänster vid långvariga vårdbehov samt mödra- och barnrådgivningstjänster är det ändå skäl med en viss begränsning av valfriheten. Inom munhälsovården är det också svårt att förverkliga valfriheten fullt ut.

För att uppfylla vårdgarantin behöver också välfärdsområdet ha möjlighet att hänvisa patienter till en vårdenhet med kortare väntetid, avstånden får ändå inte bli oskäligt långa för patienten och det ska inte heller vara tvång för patienten att uppsöka en annan social- och hälsocentral.

Valfriheten inom primärvården föreslås utvidgas enligt följande:

- patienten kan fritt välja vid vilken social- och hälsocentral inom välfärdsområdet hen vill få sin vård när det gäller nya och kortvariga vårdbehov
- patienter med kroniska sjukdomar och de som har behov av mödra- och barnrådgivningstjänster kan välja vårdande enhet för minst 6 månader åt gången
- Verksamhetsenhet för munhälsovård kan fritt väljas för en vårdperiod/vårdhelhet inom norra, mellersta /södra eller Vasa-Laihela området, för byte av vårdenhet utöver detta gäller den lagstadgade möjligheten till byte av mottagning
- de valda verksamhetsenheterna för kroniska sjukdomar, mödra- barnrådgivning och munhälsovård behöver inte vara inom samma social- och hälsocentral
- från välfärdsområdets sida kan man hänvisa patienter med nytt vårdbehov till annan social- och hälsocentral med kortare väntetid för att uppfylla vårdgarantin
 - o avståndet till vårdenheten behöver då vara mindre än ca 50 km
 - o patienten kan välja att vänta på vård till den egna social-och hälsocentralen, men behöver då vara beredd att vänta längre än vårdgarantin

Välfärdsområdesdirektör Kinnunen Marina

föreslår, att styrelsen besluter att möjligheten till valfrihet inom primärvården utökas i enlighet med beredningen. Planeringen av verkställandet påbörjas omgående och den utökade valfriheten träder i kraft senast 1.9.2025.

Beslut:

Förslaget godkändes.

Distribution